

súlyi helyzetének javításához. A termelési program számítógépes feldolgozása után 270 alternatívából a három legmegfelelőbbet választottuk ki, melyek a távlati terv alternatíváit, ill a vállalati taktikát képezik.

A vállalat 281 fős mérnökgárdája a termelés és irányítás mellett az alábbi három területen fejt ki szakmai, tudományos munkája. A legjelentősebb a mintegy három éve alakult innovációs központként működő team-csoport munkája, továbbá 440 tagot számláló OMBKE Borsodi Csoportjának és a fiatalokat összefogó FMKT-nak a tevékenysége. A műszaki fejlesztési alapunk 4—5 MFt, ezt főleg a nagyobb volumenű kutatásokra fordítjuk. Szívvel örülünk az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága megalakulásának, mert tudjuk, hogy e bizottság tevékenysége nagy segítség lesz számunkra, főleg olyan tudományos kérdések megoldásában, amely az elméleti tudományok területén kíván nagyobb jártasságot.

VÁZLATOS TÁJÉKOZTATÁS A KÜLFEJTÉSES SZÉNTERMEELÉS HELYZETÉRŐL, LEHETŐSÉGEIRŐL, FEJLESZTÉSI, KUTATÁSI FELADATOK

GODA MIKLÓS

OKL. BÁNYAMÉRNÖK, VEZÉRIGAZGATÓHELYETTES

Hazánk ma ismert energiahordozó ásványvagyonának 60%-a pannonkorú lignit. A nyilvántartott lignitvagyon 5,2 mrd tonna, a reménybéli vagyon kb 2,3 mrd tonna.

A lignitvagyonból 168 m. t a THOREZ külfejtéses bányáuzem területén található. A külfejtéses és mélyműveléses bányászkozást jelenleg a fajlagos letakarítási arány $10 \text{ m}^3/\text{t}$ határértéke választja szét, de ez változhat a meghatározó tényezők változásával. A viszonylag kis beruházási költségek a külfejtéses bányászat fokozott fejlesztésére ösztönzik az egyes népgazdaságokat.

A fajlagos bányászati beruházási költség a THOREZ külfejtésnél 1965—70 viszonylatában 570 Ft/t, az 1981. évi önköltség 211,— Ft/t volt. A szén termelői árának rendezése után 1 tonna 1500 kcal/kg fűtőértékű lignit ára 287 Ft/t termelői árat képvisel. Mivel a magyar szénárak erősen eltérnek a világgiaici áraktól, a realizált nyereség nem valós érték.

A GAGARIN Hőerőmű energia-önköltsége 1979-ben csupán 54,4 fillér/kWó volt, ebből a tüzelőanyagé 25,8 fillér/kWó, míg a szénhidrogén bázisú, ill. import villamos energia költség 1—2 Ft/kWó volt. Tehát az erőmű önköltsége minden más energiahordozóra épülő erőmű önköltségével felveszi a versenyt.

A tervek egyrészt hagyományos fejlesztést, másrészt komplex hasznosítást irányoznak elő.

A hagyományos fejlesztés a viszontaihoz hasonlóan energetikai komplexumok létrehozását célozza. Bükkábrány, Kápolna, Füzesabony, Karácsond területén összesen mintegy 7 000 MW kapacitású, míg Toronyban egy 2000 MW kapacitású energetikai komplexum hozható létre 39—34 éves élettartammal.

A komplex hasznosítást a teleszerkezetből adódó nagy hamu- és víztartalom gátolja. A hamutartalom dúsítással (nehézsuszpenziós eljárással) kb 8—9%-kal csökkenthető, 97%-os tömegkihozattal, míg a nedvesség 2%-kal növekszik. Az előkészítés költsége részben kompenzálható lenne a dúsítással járó kisebb bányaművelési veszteséggel.

Második lépésként az *ahidrálás-brikettelés* jöhet szóba. A csökkenő víztartalom fűtőérték növekedéssel jár.

Az *agrokémiai hasznosítást* huminsav előállítása és komplex műtrágya gyártása tenné lehetővé.

A fejlesztési kutatási fő feladatok:

1. A külfejtési technológia korszerűsítése
2. A külfejtési járulékos tevékenységek korszerűsítése
3. Számítógépes külfejtési folyamatirányító rendszerek kialakítása
4. A szén- és mellékkozetei felhasználási lehetőségeinek fejlesztése.